ALIMENTÁRNE BAKTERIÁLNE NÁKAZY

BAKTÉRIE

JEDNOBUNKOVÉ MIKROORGANIZMY

- vedná disciplína - bakteriológia
- rozmery od 1 do 10 µm /u spirochét až 500µm/

Stavba bunky baktérie

TVAR BAKTÉRIE

- **koky –** baktérie guľovitého tvaru.Po rozdelení bunky môžu zostať novovzniknuté koky spolu a vytvárať dvojice – **diplokoky,** retiazky – **streptokoky,** strapcovité útvary – **stafylokoky** alebo balíčky – **sarcíny.**
- **bacily** – tyčinkovité baktérie
- **spirily** – zvlnené tyčinkovité baktérie
- **spirochéty** – špirálovito stočené baktérie
- **vibriá** – rožtekovito ohnuté baktérie

koky
bacily
spirily
diplokoky
streptokoky
tetrakoky
sarcíny
stafylokoky
bacil
diplobacil
streptobacil
spirila
spirochéta
vibrio

Bakteriálne nákazy
1. SALMONELÓZA

Zdroj: baktéria z rodu SALMONELLA

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- kontaminovanými potravinami živočíšneho pôvodu

Prejavy:

- horúčka
- bolesti hlavy
- zvracanie
- hnačky
- bolesti až kŕče v bruchu

- Pozor hrozí DEHYDRATÁCIA

PREVENCIA

- dodržiavanie zásad správnej výrobnej praxe pri výrobe a manipulácii s potravinami
- dostatočná tepelná úprava rizikových potravín /mäso, vajíčka.../ /teplota nad 70ºC/
- ***Riziko vzniku sa zvyšuje najmä v letnom období***

TERAPIA

-rehydratácia / dopĺňať tekutiny /

-antibiotiká <u>nie sú</u> vždy účinné

-podávanie adsorbentov

-diéta

-probiotiká

Bakteriálne nákazy
2.SHIGELÓZA

Zdroj: baktéria z rodu SHIGELLA

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- Prenos z človeka na človeka je kontaminovanými rukami, predmetmi alebo tepelne neupravenými potravinami /hnojená zelenina, ovocie/

Prejavy:

- triaška, malátnosť, horúčka 38 až 39 ^{o}C
- zvieravé bolesti brucha
- kašovitá stolica sa mení na vodnatú s prímesou hlienu, niekedy s krvou
- stupňujúce sa nutkanie na stolicu - 10 až 30 krát za deň
- suché sliznice
- vpadnuté a citlivé brucho

PREVENCIA

- osobná hygiena, predovšetkým umývanie rúk
- hygiena stravovania (nezávadná pitná voda a potraviny)
- bezpečné odstraňovanie fekálií a odpadkov
- ničenie hmyzu
- epidemiologické opatrenia pri výskyte nákazy (včasná diagnóza, hlásenie, izolácia pacienta, aktívne vyhľadávanie nepoznaných bacilonosičov, hľadanie zdroja infekcie a cesty prenosu, zvýšený zdravotný dozor v ohnisku nákazy)

TERAPIA

- perorálna rehydratačná terapia,infúzia v ťažších prípadoch
- antipyretiká
- analgetiká
- diéta (čaj, suchár, polievky, postupne prechod na kaše, biele mäsá)

Bakteriálne nákazy
3.CHOLERA

Zdroj: baktéria z rodu VIBRIO CHOLERAE

- V roku 1813 objavil nemecký lekár a mikrobiológ **Robert Koch**. Choroba samotná je však známa už zo staroveku, niektorí autori dokonca tvrdia, že prvá epidémia cholery bola popísaná už v 6. storočiu pred n.l. v Indii.

Vibrio cholerae

Zdravý človek sa môže nakaziť:

- ochorenie spôsobuje baktéria, ktorá sa prenáša z človeka na človeka prostredníctvom znečistenej vody alebo z jedla
- cholera sa na Slovensku nevyskytuje

Prejavy:

- hnačky
- zvracanie
- obrovskou stratou tekutín a minerálov
- kŕčovité bolesti brucha

Cholerové centrum : Lekári bez hraníc na Haiti v roku 2011.

Je možné zavlečenie tejto choroby krajín výskytu?

- Cestujúci do krajín s výskytom sa môžu nakaziť, počas inkubačného času pricestovať na Slovensko, kde dôjde k prepuknutiu ochorenia. V prípade, že sa takáto osoba bude pohybovať v prostredí s nízkym hygienickým štandardom, je možné toto ochorenie rozšíriť podobne, ako sa na Slovensku šíri napr. žltačka typu A, teda choroby špinavých rúk.
- Preto je dôležité aby každý cestovateľ po návrate z krajiny výskytu cholery pri hnačkových príznakoch navštívil ambulanciu pre cudzokrajné alebo o infekčné choroby, kde bude sledovaný, liečený a izolovaný. K takejto situácii na Slovensku došlo v roku 1970.

PREVENCIA

- očkovanie
- POZOR ! V krajinách, kde sa cholera vyskytuje sa odporúča predovšetkým dodržiavať princípy hygienických zásad, odporúča sa piť len balené tekutiny a jedlá konzumovať len dostatočne tepelne upravené, nepoužívať na schladenie nápojov ľad, nekonzumovať šaláty z tepelne neupravenej zeleniny, nekonzumovať surové morské plody.

Bakteriálne nákazy
4.BRUŠNÝ TÝFUS

- ***Zdroj: baktéria SALMONELLA TYPHI***

Baktéria tyčinkovitého tvaru s množstvom bičíkov, odoláva mrazu, dlho prežije vo vode. Zničí sa teplotou nad 60 až 80 ^{o} C a dezinfekčnými prostriedkami.

- ***Zdravý človek sa môže nakaziť:***
- Prameňom nákazy je vždy človek a to chorý alebo bacilonosič.
- Nákaza sa prenáša najmä znečisteným jedlom a vodou.
- Inkubačný čas je 7 – 24 dní

- ***Prejavy:***
- vysoká horúčka
- prudké bolesti hlavy
- malátnosť
- bolesti brucha
- žltohnedý povlak v tvare písmena W na jazyku
- vyrážky

TERAPIA

- antibiotiká / účinný je chloramfenikol, prípadne ampicilín /
- prísun tekutín
- diéta

LIEČBA JE NEVYHNUTNÁ V NEMOCNICI PRE RIZIKO NÁKAZY !!!

PREVENCIA

- očkovanie

- ***GEOLOGICKÝ VÝSKYT***
- Brušný týfus je rozšírený vo všetkých **krajinách s teplým podnebím** a **nízkym hygienickým štandardom**. Odhaduje sa, že celosvetovo sa vyskytne ročne 16 000 000 nových prípadov týfusu, z nich 600 000 končí smrťou.
- Približne 1 cestovateľ z 25000 sa nakazí týfusom, na Indickom subkontinente 1 z 3000. V priemyselne vyspelých krajinách sa brušný týfus stal ojedinelým ochorením. Je to predovšetkým vďaka dobrým hygienickým podmienkam a kvalitnému zdravotníctvu. Väčšina nových prípadov v týchto krajinách je importovaná cestovateľmi, turistami alebo imigrantmi.
- Na svete je problém s výskytom týfusu , predovšetkým v rozvojových krajinách Ázie, Afriky, Strednej a Južnej Ameriky.

VÝSKYT BRUŠNÉHO TÝFUSU
VYSOKÝ VÝSKYT
STREDNÝ VÝSKYT
SPORADICKÝ VÝSKYT
OČKOVANIE
CESTOVATEĽOV

ĎAKUJEM
ZA POZORNOSŤ